অধ্যায় ১৩: শৰ□ চন্দ্ৰ গোস্বামী - নদৰাম

অধ্যায় গাঁথনি

১৩.১ উদ্দেশ্য

১৩.২ পৰিচয়

১৩.৩ শৰ□ চন্দ্ৰ গোস্বামীৰ জীৱন আৰু কৃতি

১৩.৩.১ গোস্বামীৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্যৰাজি আৰু মূল সুৰ

১৩.৪ নদৰাম

১৩.৪.১ গল্পটোৰ বিষয়বস্তু আৰু সাধাৰণ আলোচনা

১৩.৪.২ চুটিগল্প হিচাপে নদৰাম

১৩.৫ অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

১৩.□ অধিক জানিবলৈ

১৩.□ অগ্রগতিৰ খতিয়ান

১৩.□ আৰ্হি প্ৰশ্ন

১৩.১ উদ্দেশ্য

এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি—

- গল্পকাৰ শৰ□ চন্দ্ৰ গোস্বামীৰ জীৱন আৰু সাহিত্য কৃতি সম্পৰ্কে অৱগত হ'ব।
- শৰ□ চন্দ্ৰ গোস্বামীৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্যৰাজি তথা মূল সুৰৰ সৈতে পৰিচয় হ'ব।
- 'নদৰাম' গল্পটিৰ আলোচনা দাঙি ধৰিব পাৰিব।

১৩.২ পৰিচয়

ইয়াৰ আগৰ অধ্যায়টোত আপুনি চুটিগল্প মানে কি, কেনেকৈ এই শিল্পৰূপটোৰ আৰম্ভ হ'ল, ইয়াৰ উপাদান, বৈশিষ্ট্যৰ লগতে অসমীয়া চুটিগল্পৰ ইতিহাস সম্পৰ্কে সম্যক ধাৰণা লাভ কৰিলে। সেই আলোচনাতে আপুনি অৱগত হৈ আহিছে যে লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ সমসাময়িক সময়তেই শৰ□ চন্দ্ৰ গোস্বামীয়েও গল্প ৰচনা কৰি অসমীয়া চুটিগল্পৰ দ্বিতীয় গৰাকী গল্পকাৰ হিচাপে স্বীকৃতি লাভ কৰে। অসমীয়া গল্প সাহিত্যৰ প্ৰস্তুতিৰ কালছোৱাত ভালসংখ্যক গল্প ৰচনা কৰি গোস্বামীয়ে অসমীয়া চুটিগল্পৰ বিকাশ সাধনত উল্লেখযোগ্য ভূমিকা গ্ৰহণ কৰে।

এই অধ্যায়টোত আমি গল্পকাৰ শৰ□ চন্দ্ৰ গোস্বামীৰ সাহিত্য-কৃতি, গল্পৰ বৈশিষ্ট্যৰাজি সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিমহঁক। লগতে তেওঁ ৰচনা কৰা 'নদৰাম' শীৰ্ষক চুটিগল্পটোৰ বিষয়েও বহলাই আলোচনা কৰা হ'ব। এই চুটিগল্পটোৰ মূল পাঠখনি অধ্যায়টোতে সন্নিবিষ্ট নকৰি শেষত পৰিশিষ্ট অংশত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে।

১৩.৩ শৰৎ চন্দ্ৰ গোস্বামীৰ জীৱন আৰু কৃতি

শৰ□ চন্দ্ৰ গোস্বামী একাধাৰে সমাজ সংগঠক, শিক্ষাবিদ আৰু সাহিত্যিক হিচাপে অসমীয়া সমাজত এখন বিশিষ্ট আসনৰ অধিকাৰী। অৱশ্যে সাহিত্যক্ষেত্ৰত মূলতঃ এগৰাকী গল্পকাৰ হিচাপে তেওঁ সুপৰিচিতি। ১৮৮৭ চনৰ ১২ মে' তাৰিখে নলবাৰীৰ নাৰায়ণপুৰ সত্ৰত তেওঁৰ জন্ম। পিতৃ ললিত চন্দ্ৰ গোস্বামী আৰু মাতৃ গোবিন্দপ্ৰিয়াৰ পাঁচগোটা সন্তানৰ ভিতৰত গোস্বামী আছিল সবাতকৈ কনিষ্ঠ। ১৮৯৭ চনত নলবাৰী মজলীয়া বিদ্যালয়ত নামভৰ্ত্তি কৰে আৰু ১৯০০ চনত নলবাৰী মধ্য ইংৰাজী স্কুলৰ পৰা অসম উপত্যকাৰ ভিতৰতেই প্ৰথম স্থান লাভ কৰি বৃত্তি লাভ কৰে। পাছত গুৱাহাটীৰ কটন কলেজিয়েটেত নামভৰ্ত্তি কৰে। ১৯০৪ চনত এণ্ট্ৰেন্স পৰীক্ষাত তিনিটাকৈ সোণ-ৰূপৰ পদক লাভ কৰি সুখ্যাতিৰে উত্তীৰ্ণ হয় আৰু ১৯০৬ চনত কটন কলেজেত এফ. এ. মহলাত উঠে। পাছত কলকিতাৰ মেট্ৰোপলিটান কলেজেত সংস্কৃতত অনাৰ্চ লৈ বি. এ. পঢ়িবলৈ লয় আৰু পৰৱৰ্তী সময়ত কলকিতা বিশ্ববিদ্যালয়তে সংস্কৃতত এম. এ. পঢ়িবলৈ আগবাঢ়ে। সেই সময়ত তেওঁৰ টকা-পইচাৰ নাটনি হোৱাত অসম চৰকাৰক সহায়ৰ বাবে আৱেদন জনাইছিল। আনকি টকা পইচাৰ অভাৱৰ বাবে কিছুদিনি ছপাশালতো কাম কৰিছিল। তদানীন্তত সময়ৰ অসম চৰকাৰৰ উচ্চ শিক্ষাৰ ডাইৰেক্টৰে গোস্বামীক অসমৰ স্কুলসমূহৰ উপ- পৰিদৰ্শকৰ পদ যাঁচে। তেওঁ প্ৰথমে নগাঁৱত আৰু পাছত মঙলদৈত চাকৰি কৰিবলৈ লয়। ১৯১১ চনত ঢাকাত বি. টি. পঢ়িবলৈ গৈ প্ৰথম শ্ৰেণীৰ প্ৰথম স্থান লৈ উত্তীৰ্ণ হয় আৰু পাছত পুনৰ আগৰ চাকৰিতে যোগদান কৰে। ১৯১৫ চনত তেওঁ যোৰহাট নৰ্মাল স্কুলৰ অধীক্ষক হয়। ১৯২৮ চনত ডেপুটি ইন্সপেক্টৰৰ পৰা ইন্সপেক্টৰৰ পদ লাভ কৰে। এই পদ লাভ কৰা তেওঁ হৈছে দ্বিতীয়গৰাকী অসমীয়া। ১৯৪৩ চনত চাকৰিৰ পৰা অৱসৰ গ্ৰহণ কৰে। ১৯৪৪ চনত হিষ্টিৰীকলে ৰকেৰ্ডছ কমছিনৰ অধিৱেশনত যোগদান কৰি উদয়পুৰৰ পৰা ঘূৰি আহি দিল্লী পাওঁতে অসুস্থতাবশতঃ তেওঁৰ মৃত্যু হয়।

অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰতিষ্ঠাতো শৰ□ চন্দ্ৰ গোস্বামীৰ বিশেষ অৱদান আছিল। সাহিত্য সভাৰ প্ৰতিষ্ঠাপক সম্পাদক হিচাপে কাৰ্যভাৰ গ্ৰহণ কৰাৰ উপৰি সভাৰ চতুৰ্থৰপৰা নৱম অধিৱেশনলৈ [১৯২০-২৭ চনলৈ] তেওঁ প্ৰধান সম্পাদকৰ দায়িত্ব পালন কৰিছিল। চন্দ্ৰকান্ত সন্দিকৈ ভৱন আৰু নাৰায়নী সন্দিকৈ ভৱন প্ৰতিষ্ঠাত তেওঁৰ বহুমূলীয়া অৱদান আছে। তেনেদেৰে চন্দ্ৰকান্ত অভিধান প্ৰণয়ণতো গোস্বামীয়ে প্ৰভূত অৰিহণা আগবঢ়াই গছে। কামৰূপ অনুসন্ধান সমিতিৰ সৈতেও তেওঁৰ ঘনিষ্ঠ সম্পৰ্ক আছিল। গোস্বামীৰ ভালমোন প্ৰৱন্ধ সমিতিৰ আলোচনীত প্ৰকাশ হছিল। ১৯৩৪ চনত হোৱা সভাৰ মূল বছৰকীয়া অধিৱেশনৰ তেওঁ সভাপতি আছিল। অসমত স্কাউটিঙৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰি সমাজ সংগঠনত অন্য এটি সুদৃঢ় পদক্ষেপ লছিল। অসমত বিশ্ববিদ্যালয় প্ৰতিষ্ঠাৰ বাবে যোৰহাটত যি অভিৱৰ্তন হোৱাৰ কথা আছিল, তাৰো তেওঁ সম্পাদক আছিল। জ্যেষ্ঠা কন্যা প্ৰতিভা দৰৌৰ জ্যেষ্ঠ পুত্ৰ অতুলৰ স্মৃতিত শিশু উপযোগী গ্ৰন্থ প্ৰকাশৰ উদ্দেশ্যে 'অতুল কথামালা ফাণ্ড' স্থাপন কৰিছিল। উল্লেখযোগ্য যে গোস্বামীয়ে ভালসেংখ্যক শিশু উপযোগী গ্ৰন্থ ৰচনা কৰিছিল। তেওঁ একমাত্ৰ পুত্ৰ 'প্ৰভাত'ৰ স্মৃতিত যোৰহাট নৰ্মাল স্কুলৰ মুখপত্ৰ প্ৰভাত প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল। অসমৰ বিদ্যালয়ৰ পৰা ওলোৱা এইখনেই প্ৰথম মুখপত্ৰ। সমাজ সংগঠনৰ উপৰি শিক্ষাবিদ গোস্বামীয়ে ভালসেংখ্যক পাঠ্যপুথি আৰু সাহিত্য ৰচনা কৰি গছে। তেওঁ ৰচনা কৰা গল্প পুথি কেইখন হ'ল – [ক] *গল্পাঞ্জলি* [১৯১৪] – *এঘাৰটা গল্পৰ সংকলন,* [খ] *ময়না* [১৯২০] – *দহগোটা গল্পৰ সংকলন,* [গ] *বাজকিৰ* [১৯৩০] – *তেৰটা গল্পৰ সংকলন,* [ঘ] *পৰিদৰ্শন* [১৯৫৬] – সাতগোটা গল্পৰ সংকলন।

প্ৰসংগক্ৰমে উল্লেখযোগ্য যে পৰিদৃশ্যন গ্ৰন্থখন মৰণোত্তৰভাৱে প্ৰকাশিত। তদুপৰি ৰচনাৱলীত সান্নিৱিষ্ট সোতৰটা গল্পৰ সংগ্ৰহ একত্ৰে গল্পমালা [১৯৮৭] নামেৰে মৰণোত্তৰভাৱে প্ৰকাশ হৈছে। শৰ□ চন্দ্ৰ গোস্বামীয়ে সোতৰ বছৰ বয়সতে ৰচনা কৰা পানপিথ নামৰ উপন্যাসখন ১৯৩০ প্ৰকাশিত হৈছিল। তেওঁ ১৯১০ চনত *'ৰূপচন্দ্ৰ ভাগৱতী'* ছদ্মনামত পৰীক্ষা নামৰ নাটক ৰচনা কৰাৰ উপৰি তেওঁৰ নামত বুদ্ধদেৱে নামৰ অপ্ৰকাশিত নাট এখনো পোৱা যায়। ইয়াৰ উপৰি তেওঁ শিক্ষা বিচাৰ [১৯২৩], *বহুশ্ৰেণী শিক্ষা প্ৰণালী* [১৯২৮], *শিক্ষা-বিজ্ঞান* [১৯৫২ –মৰণোত্তৰভাৱে প্ৰকাশিত] শীৰ্ষক তিনিখিন শিক্ষা বিষয়ক পুথি ৰচনা কৰাৰ উপৰি *ভূগোল পাঠ* [১৯২৩], *গণিত ভূগোল, অসম দেশৰ পুৰণি কথা* [১৯২৮] আৰু *সৰল ব্যাকৰণ* [১৯৩৩] শীৰ্ষক চাৰিখিন পাঠ্যপুথিও ৰচনা কৰিছিল। ইয়াৰ উপৰি তেওঁ ইংৰাজী ভাষাত *Hints to Teacher for Class Teaching* (1942) আৰু *Circulars on Health : Physical Instruction* (1938) নামেৰে দুখন কিতাপ ৰচনা কৰিছিল।

গুৱাহাটীৰ পৰা প্ৰকাশিত জোনাকীৰ দ্বিতীয় বছৰৰ প্ৰথম সংখ্যাত [১৯০২, জানুৱাৰী] গল্পকাৰ হিচাপে শৰ□ চন্দ্ৰ গোস্বামীয়ে আত্মপ্ৰকাশ কৰিছিল। ১৯০২ চনৰ জানুৱাৰীত প্ৰকাশিত জোনাকীৰ পাতত গোস্বামীৰ *'গৰেকিলাষ্টি'* নামৰ অনূদিত গল্প ওলাইছিল। পাছৰ সংখ্যাত তেওঁৰ মৌলিক গল্প *'প্ৰভাৱতী'* প্ৰকাশ পায়। এই গল্পটোকে তেওঁৰ প্ৰথম গল্প হিচাপে স্বীকৃতি দিব পাৰি। বহু সমালোচকে *'যাত্ৰী'* গল্পটকি গোস্বামীৰ প্ৰথম গল্প বুলি ক'ব খোজে যদিও সময়ৰ পনিৰ পৰা *'প্ৰভাৱতী'* আগতে ৰচিত। তদুপৰি চুটিগল্প হিচাপে দুয়োটা গল্পই সমধৰ্মী। জোনাকীৰ পাছত ঊষা, বাঁহী, চেতনা, আসাম বান্ধৱ, আলোচনী আদি আলোচনীত গোস্বামীয়ে সাহিত্য-চৰ্চা কৰা দেখা যায়। সাহিত্যৰ বিভিন্ন শাখাত হাত দিলেও মুখ্যতঃ এগৰাকী গল্পকাৰ আৰু শিক্ষাবিদ হিচাপেই গোস্বামী জনাজাত। বেজেবৰুৱাৰ হাতত জন্ম লাভ কৰা অসমীয়া চুটিগল্পৰ বিকাশ আৰু প্ৰতিষ্ঠাৰ ক্ষেত্ৰেত গোস্বামীয়ে সুদূৰপ্ৰসাৰী ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছিল। গল্পকাৰ হিচাপে বেজেবৰুৱাৰ সেতে একে শাৰীৰ নহ'লেও গোস্বামীৰ গল্পৰ এটি সুকীয়া আৱেদন আছে।

W অগ্ৰগতি নিৰীক্ষণ

প্ৰ□□□ নং □ : মৰণোত্তৰভাৱে প্ৰকাশিত শৰ□ চন্দ্ৰ গোস্বামীৰ গল্প পুথিখনৰ নাম কি?

প্ৰশ্ন নং ২ : শৰ□ চন্দ্ৰ গোস্বামীয়ে ইংৰাজীত লিখা কিতাপ দুখনৰ নাম কি?

.....
.....

১৩.৩.১ গোস্বামীৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্যৰাজি আৰু মূল সুৰ

শৰ□ চন্দ্ৰ গোস্বামীয়ে 'জোনাকী' যুগতে গল্পকাৰ হিচাপে আত্মপ্ৰকাশ কৰিছিল যদিও 'আৱাহন' যুগলকৈ তেওঁৰ চৰ্চা অব্যাহত আছিল। অৱশ্যে 'আৱাহন' যুগৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু, ৰচনা-শৈলী আদিৰ প্ৰভাৱ গোস্বামীৰ গল্পত বিশেষে দেখা নাযায়। গোস্বামীৰ গল্প জোনাকী যুগৰ গল্পৰ দৰেই মূলতঃ আখ্যানধৰ্মী। তেওঁ আখ্যান বা কাহিনীৰ মাজেদিয়ে

গল্পৰ মূল তত্ত্ব বা বক্তব্য দাঙি ধৰিছিলি। গল্পৰ কেন্দ্ৰস্থ ভাবৰ প্ৰতি সততে চকু ৰাখিছিলি। কছুমান গল্পত সাধুকথাৰ প্ৰভাৱ কছু পৰিমাণে দেখা যায়। 'দুই ভাই', 'অদৃষ্ট' 'মালনী' আদি গল্প সাধুকথাৰ দৰেই সহজ-সৰল যদিও অবাস্তৱতা বা অলৌকিকতাৰ স্থান তাত নাই। গোস্বামীৰ গল্পত বজেবৰুৱাৰ দৰে সাধুকথাৰ প্ৰভাৱ বেছিকৈ পৰা দেখা নাযায়। দুয়োগৰাকী গল্পকাৰৰ গল্পতেই সমাজ-সংস্কাৰৰ প্ৰৱণতা বশিষেভাৱে পৰিলক্ষিত হয়। সমাজৰ অন্যায় অবিচাৰ, হৃদয়হীনতা, নীচতা, ভণ্ডামি, কুসংস্কাৰ, জাত-পাত আদি আঁতৰাই এখন সুস্থ সমাজ স্থাপনৰ আকুলতা গল্পসমূহৰ মাজদেি ফুটি উঠছি। সামাজকি অন্যায়-অবিচাৰ, ভণ্ডামি প্ৰকাশৰ ক্ষেত্ৰত গোস্বামীৰ 'ঘুনুচা' গল্পৰ নাম বশিষেভাৱে ল'ব পাৰি। তনেদেৰে জাত-পাতৰ সমস্যাৰ কথা 'দখোদখেি' গল্পত দাঙি ধৰছি। 'সুভা' গল্পত নতৈকিতাবোধৰ প্ৰকাশ বশিষেভাৱে পৰিলক্ষিত হয়। তনেদেৰে *'প্ৰভাৱতী'*, *'মালনী'*, *'তৰা'*, *'নৰৈ* দাঁততি' আদি গল্পসমূহত প্ৰমেৰ বভিন্নি অভব্যিক্তৰি প্ৰকাশ ঘটছি। বধিৰাৰ জীৱনৰ কাৰুণ্য 'ঘুনুচা', 'নৰৈ দাঁততি' আদি গল্পসমূহৰ মাজদেি গল্পকাৰে মৰ্মস্পশীৰ্ভাৱে প্ৰকাশ কৰছি। তদুপৰি গোস্বামীৰ প্ৰায়বোৰ গল্পতে নয়িতৰি ক্ৰূৰ পৰিহাসৰ ছবি অংকন হোৱা দখো যায়।

মন কৰিবলগীয়া যে সমাজ সংস্কাৰৰ ক্ষেত্ৰত বজেবৰুৱাই যদিৰে তীব্ৰ ব্যংগৰ সহায় লৈ হাস্যৰসৰ মাজদেি আগবাঢ়ছিলি, গোস্বামীয়ে কন্তিু তনেদেৰে আগ বঢ়া নাই। গোস্বামীৰ গল্পত ব্যংগ কছু আছে যদিও তাৰ ব্যৱহাৰ সীমতি। তদুপৰি তওেঁ সমাজৰ কাকো বশিষেভাৱে ব্যংগ বদ্ৰিূপৰেে থকা সৰকা কৰা নাই আৰু ব্যঙ্গৰো চোক কম। তওেঁৰ গল্পত হাস্যৰস সৃষ্টৰি প্ৰচষ্টোও বৰ কম। তাৰ সলনি কৰুণ ৰস সৃষ্টৰি প্ৰতহিে বশিষেভাৱে চকু দয়িা দখো যায়। এই প্ৰসংগত ত্ৰলৈোক্য নাথ গোস্বামীৰ মত প্ৰণধিানযোগ্য – ''বজেবৰুৱাৰ দৰে সংস্কাৰকাৰী মনোভাৱ শৰ□ গোস্বামীৰো আছ, কন্তিু বজেবৰুৱাৰ দৰে প্ৰচণ্ড বাক্য প্ৰৱাহৰ বা মাৰলীৰ আগত সমাজৰ আৱৰ্জনাবোৰ ছটিকিি আকাশৰ ওপৰলৈ উঠা নাই। '' বজেবৰুৱাৰ দৰে গোস্বামীৰ গল্পত দীঘলীয়া বাক্য-বন্যিাস দখো নাযায়। গোস্বামীৰ বাক্ভংগী সহজ-সৰল। বজেবৰুৱাই দুই চাৰটিা গল্পত চৰত্িৰ-চত্িৰণত গুৰুত্ব দয়িাৰ দৰে গোস্বামীৰ গল্পত চৰত্িৰৰ বকিাশ ঘটা সাধাৰণতে দখো নাযায়। তওেঁ 'নদৰাম', 'তৰা', 'সুভা', 'মালনী', 'প্ৰভাৱতী', 'ঘুনুচা' আদি চৰত্িৰৰ নামকৰণৰেে কছুসংখ্যক চৰত্িৰপ্ৰধান গল্প ৰচনা কৰছি যদিও এই গল্পসমূহত চৰত্িৰৰ বকিাশ ঘটা পৰিলক্ষিত নহয়। অৱশ্যে, গোস্বামীৰ গল্পৰ চৰত্িৰসমূহ মাটি-পানীৰ মানুহ হচিাপে দোষ-গুণৰ সমষ্টৰিে চত্িৰতি। অতবিঞ্জতি ৰং বোলাই বা উপমা-অলংকাৰসমৃদ্ধ ভাষাৰে বৰ্ণনা কৰি আনৰ চকুত চমক লগোৱাৰ প্ৰচষ্টো তওেঁৰ গল্পত দখো নাযায়।

শৰ□ চন্দ্ৰৰ গোস্বামীৰ গল্পৰ বষিয়বস্তুত বচিত্িৰতা আছ। সমাজৰ উদাসীনতা, নৃশংসতা, মানুহৰ অন্যায়-অবিচাৰ, জীৱনৰ কাৰুণ্য, নয়িতৰি ক্ৰূৰ পৰিহাস, দলতি-নপিীড়তিৰ প্ৰতি সহানুভূতি, প্ৰমেৰ নানা অভব্যিক্তি – আদি তওেঁৰ গল্পত বশিষেভাৱে ফুটি উঠা পৰিলক্ষিত হয়। এই ক্ষেত্ৰত সত্যেন্দ্ৰনাথ শৰ্মাই তওেঁৰ গল্পৰ বশিষেত্ব সম্পৰ্কে দয়িা মন্তব্য প্ৰণধিানযোগ্য– ''বৰ্ণতি ব্যক্তৰি সুখ-দুখ, ভাগ্যৰ হাতত অসহায়তা, দুৰ্বলতা আৰু মানৱীয় ভাব-অনুভূতৰি চত্িৰণে তওেঁৰ গল্পত প্ৰাধান্য লাভ কৰছি। পীড়তিৰ প্ৰতি, অসহায়ৰ প্ৰতি, আনকি ইতৰ প্ৰাণীৰ প্ৰতওি সহানুভূতসিূচক মনোবৃত্তি তওেঁৰ সৰহভাগ

গল্পত প্ৰকাশ হছে। গাঁৱলীয়া পটভূমিৰেই তওঁৰ বেছিভাগ গল্প প্ৰতষ্ঠিতি। দুই-চাৰটা গল্পত অসামাজকি যৌন অভিব্যক্তওি দখো যায়; কন্তিু ৰুচি-বগিৰ্হতি প্ৰয়াস গোস্বামীৰ গল্পত দখো নাযায়। তওঁৰ গল্পত ৰখোন্ধনৰ ঋজোতা আৰু বাক্ভঙ্গীৰ সৰলতা মন কৰিলগীয়া বশিষেত্ব। ''

গল্পাঞ্জলি ত সন্নিৱিষ্টি সৰহসংখ্যক গল্পতই প্ৰমেৰ নানা অভিব্যক্তি দখো যায়। তনেদেৰে পৰদিৰ্শন গল্প-সংগ্ৰহটকি লঘু গল্পৰ সমাহাৰ বুলি ক'ব পাৰি। এই গল্পসমূহ সমালোচনাত্মক বা ব্যংগধৰ্মী বুলিব পাৰি। গোস্বামীয়ে জীৱনৰ সৰহভাগ সময় শক্ষিা বষিয়া হচিাপে অতবিাহতি কৰি লাভ কৰা অভজি্ঞতাসমূহৰ চত্রিণ পৰদিৰ্শনৰ অন্তৰ্গত গল্পসমূহত দখো যায়। গোস্বামীৰ গল্প কছিুমানত বৌদ্ধ ধৰ্ম আৰু আখ্যানৰ প্ৰভাৱ পৰাও পৰলিক্ষতি হয়। 'বুদ্ধদৰে' শীৰ্ষক নাটকখন আৰু 'মালনিী' গল্পৰ কথা এই ক্ষত্রেত আঙুলয়িাব পাৰি।

শৰ চন্দ্ৰ গোস্বামীৰ গল্পৰ মূল সুৰ কৰুণ। এই কৰুণতা চৰত্রিসমূহৰ ভুল-ভ্ৰান্তবি পৰা উদ্ভৱ হোৱাৰ লগতে বহুক্ষত্রেত ভাগ্যৰ ক্ৰূৰ পৰহিাসৰ পৰাও উদ্ভুত। জীৱন-যুদ্ধত চৰত্রিসমূহে সামাজকি অপশক্তি আৰু কুসংস্কাৰৰ দ্বাৰা নষ্পিষেতি হোৱাৰ পাছত ভাগ্যৰ দ্বাৰা আকৌ নগিৃহীত হছে। নয়িতি বা অদৃষ্টৰ প্ৰভাৱ মানৱ জীৱনৰ কৰুণতাৰ মূল কাৰক হচিাপে প্ৰায়ভাগ গল্পতই দাঙি ধৰা হছে। অৱশ্যে, তাৰ লগতে সামাজকি অন্যায়-অবচিাৰ, সমাজৰ উদাসীনতা, নষ্ঠিুৰতা, কুসংস্কাৰ আদওি জীৱনৰ কাৰুণ্যৰ অন্যতম কাৰক হচিাপে চত্রিতি হছে। সয়েে ক'ব পাৰি জীৱনৰ কাৰুণ্যই তওঁৰ গল্পৰ মূল সুৰ।

মন কৰিবলগীয়া যে ৰোমাণ্টকি চতেনা বা আদৰ্শাত্মক কথাৰ চত্রি দাঙি ধৰাতকৈ বাস্তৱৰ আধাৰত চৰত্রি নৰি্মাণ কৰি কাহনিী ৰচনাত গোস্বামীয়ে বশিষেভাৱে গুৰুত্ব দছিলি। তদুপৰি চুটগিল্পৰ আংগকিৰ প্ৰতওি তওঁ সততে চকু ৰাখছিলি। এই প্ৰসংগত শলৈনে ভৰালীয়ে কোৱা কথাষাৰ প্ৰণধিানযোগ্য– ''বজেবৰুৱাৰ ৰোমাণ্টকি চতেনাৰ বপিৰীতে গোস্বামীৰ গল্পত আছে বাস্তৱমুখী চতেনা। ৰোমাণ্টকি চতেনা তওঁৰ গল্পতো নথকা নহয়। কন্তিু ৰোমাণ্টকি চতেনাতকৈ বাস্তৱ চতেনাইহে তওঁৰ গল্পত অধকি পৰমিাণে ক্ৰয়িা কৰছি। ঘটনাই গল্পত অধকি পৰমিাণে ক্ৰয়িা কৰছি। ঘটনাৰ ঐক্য, লক্ষ্যৰ একমুখতিা, পৰণিতবি নাটকীয়তা আৰু ভাষাৰ সৰলতা তওঁৰ গল্পৰ লক্ষণীয় বশৈষ্ট্যি। মান্য ভাষাৰ লগত কামৰূপী উপভাষাৰ শব্দ সংযোজন তওঁৰ গল্পৰ অন্য এক বশৈষ্ট্যি। ''

অগ্ৰগতি নৰীক্ষণ

প্ৰশ্ন নং ৩ : শৰ চন্দ্ৰ গোস্বামীৰ গল্পৰ মূল সুৰটো কনে?

প্ৰশ্ন নং ৪: পৰদিৰ্শন গল্প-সংগ্ৰহটতি অন্তৰ্ভুক্ত গল্পসমূহ কনে ধৰণৰ?

১৩.৪ নদৰাম

শৰ চন্দ্ৰ গোস্বামীয়ে ৰচনা কৰা গল্পসমূহৰ ভতিৰত এটি উল্লখেযোগ্য গল্প হ'ল 'নদৰাম'। গল্পটবি যোগদেি দাম্পত্য জীৱনৰ সফলতা আৰু সুখাবহ পৰণিতবি বাবে যে নৰ-নাৰীৰ মাজত আন্তৰকি প্ৰমে বা হৃদয়ৰ টান থাকবি লাগে, বাহ্যকি বান্ধোন যে অন্তঃসাৰশূন্য– সইে কথা দাঙি ধৰা হছে। নদৰামে নজিৰ ঘনৌীয়কেক ভাটৰিামৰলৈ যাব দবিলৈ ৰচাহাবৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা কৰাৰ মাজেৰে প্ৰমেৰ ক্ষত্রেত ত্যাগৰ মহমিা প্ৰকাশ কৰা হছে। মূলতঃ প্ৰমেৰইে এক অভিব্যক্তি গল্পটবি মাজেৰে প্ৰকাশ হোৱালৈ চাই উক্ত

দশিটংোৱে গল্পটবি প্ৰতপিাদ্য বষিয় বুলি ক'ব পাৰি। তলত গল্পটংোৰ বষিয়ে বহলাই আলংোচনা দাঙি ধৰা হ'ল।

১৩.৪.১ গল্পটংোৰ বষিয়বস্তু আৰু সাধাৰণ আলংোচনা

গল্পটংোত বৰ্ণতি হছেে নদৰাম নামৰ এজন সনৈকিৰ জীৱনৰ গাথাৰ কছিু অংশ। তওেঁ বশ্বি যুদ্ধৰ সময়ত ভাৰতীয় সনোৰ দলত যংোগদান কৰি ফ্ৰান্স আৰু পাছত ইজপ্তি, মছেংোপটমেয়িা আদি অন্যান্য বহু দশেলৈ গৈ যুদ্ধ কৰছিলি। যুদ্ধলৈ যংোৱাৰ আগতে তাৰ নজিৰ ঘৰ গংোৱালপাৰাত বৃদ্ধ পতি-মাতৃৰ সকলংো দায়তি্ব পত্নীৰ হাতত সগিতাই থৈ গছেলি। ইয়াৰ পৰা 'নদৰাম' চৰত্বিটবি দশেপ্ৰমেৰ আভাস পংোৱা যায়। তনেদেৰে একখেন গাঁৱৰে ছংোৱালী এজনীৰ প্ৰমেত পৰি নদৰামৰ বয়িা হংোৱা কথাটংোৱে তাৰ হৃদয়ৰ প্ৰমে আকলুৱা স্বভাৱৰ পৰচিয় দাঙি ধৰে। তদুপৰি পতি-মাতৃৰ প্ৰতি থকা ভক্তভিাব, শ্ৰদ্ধা আৰু দায়তি্ববংোধৰংো আভাস পংোৱা যায়। যুদ্ধ চলি থাকংোঁতে চঠিবি যংোগদে নদৰামে জানবি পাৰলিে যে তাৰ ঘণৈীয়কে ভাটৰিামলৈ পলাই গছে। ভাটৰিাম দখোই-শুনাই স্বাস্থ্যৱান আৰু শূৰনি; সা-সম্পত্তি যথষ্টে। বয়িাৰ আগতে ছংোৱালীজনীৰ ভাটৰিামৰ লগতংো প্ৰীতি আছলি। গতকিে, তালৈ পলাই যংোৱাত নদৰামৰ বশিষে আপছংোছ নাছলি। কন্তিু আপছংোছ লাগছলি– বৃদ্ধ পতি-মাতৃক তনেকৈে আলৈ-আথানি কৰি এৰি যংোৱাত। এইখনি কথাৰ পৰা নদৰামৰ হৃদয়ৰ প্ৰকৃত প্ৰমেৰ উমান পংোৱা যায়। নজিৰ ঘণৈীয়কেৰ পৰপুৰুষৰ প্ৰতি থকা প্ৰমেৰ কথা জানওি তওেঁৰ আৱগে অনুভূতকি শ্ৰদ্ধা জনাই প্ৰমেৰ ক্ষত্রেত চৰম ত্যাগ কৰবিলওে নদৰাম প্ৰস্তুত। কন্তিু পতি-মাতৃৰ প্ৰতি অবচিাৰ কৰি ঘণৈীয়কে তনেকৈে গুচি যংোৱাত নদৰামৰ মনত কছিু ক্ষংোভ জাগছি। গতকিে, ঘণৈীয়কেক প্ৰথমতে ঘৃণাই আনবিলৈ সকলংো প্ৰকাৰে চষ্টো কৰবিলৈ ধৰলি। যুদ্ধৰ সময়ত বদিশেত থাকংোঁতে নদৰামে নজিৰ পত্নীক ঘৃণাই পাবলৈ 'প্লনেচটে'ত আৱৰ্বিভাৱ হৈ নজিৰ দুখৰ কথা ব্যক্ত কৰবিলৈ যত্ন কৰছিলি যদওি সুফল পংোৱা নাছলি।

'প্লনেচটে'ত ভূত-প্ৰতে ওলায় বুলওি কছিুমানে বশ্বিাস কৰছিলি। আন কছিুমানে আকংৌই এটা মস্ত ফাঁকবিাজি বুলি ভাবছিলি। 'প্লনেচটে'ৰ যংোগদে নদৰামে ঘণৈীয়কেক পাব বচিৰা কথাটংোত মাজদে 'নদৰাম'ৰ নজিৰ ঘণৈীয়কেৰ প্ৰতি থকা প্ৰমেৰ অনুমান কৰবি পাৰি। তনেদেৰে কছিু পৰমিাণে ই হাস্যৰসৰংো যংোগান ধৰছি। অসহায় মানুহৰ অন্ধবশ্বিাস, কুসংস্কাৰ আদৰি প্ৰতি থকা বশ্বিাসৰ ছবি এখনংো ই প্ৰকাশ কৰছি। অৱশ্যে 'প্লনেচটে'ৰ প্ৰসংগই গল্পটংোৰ বাস্তৱকিতা বঢ়াই তুলছি। তাৰ মাজদে গল্পকাৰে 'নদৰাম'ৰ জীৱনৰ এটি মূল সমস্যা উপস্থাপন কৰবিলৈ যত্ন কৰছি। মুঠতে, 'প্লনেচটে'ত নদৰামৰ আৱৰ্বিভাৱ আৰু তওেঁৰ মানসকি সংঘাত উপস্থাপন কৰবিলৈ যত্ন কৰাত সি যথষ্টে বাস্তৱসম্মত হছে। কয়িনংো বদিশেত থকা অসহায় নদৰামৰ হাতত অইন একংো উপায় নাছলি, যাৰ দ্বাৰা তওেঁ ঘণৈীয়কেক ওভংোতাই পাব পাৰে। তদুপৰি তাৰ যংোগদে পাঠকৰ কৌতূহল জগাই তংোলাৰ লগতে কাহনিীৰ সতেে একাত্ম হংোৱাৰ সুযংোগ লাভ কৰছি।

সইে ঘটনাটংো শুনি তেতয়িাই যুদ্ধৰ পৰা ঘৰলৈ উভতি নাহি যুদ্ধ শষে হংোৱাৰ পাছতহে নদৰাম ঘৰলৈ উভতি আহছি। ইয়ে নদৰাম চৰত্বিৰ কৰ্তব্যবংোধ, দায়তি্ববংোধ, আৰু দশেপ্ৰমেৰ ভাব দাঙি ধৰে। ঘৰলৈ আহি নদৰামে আইনৰ সহায় ল'ব বচিাৰলি। নদৰামে হাকমিৰ ওচৰত উপস্থতি হৈ সহায় বচিাৰলি। কন্তিু হাকমিৰ উন্নাসকি তথা মজোজী স্বভাৱত বৰিক্ত হৈ অসমীয়া মানুহ হওে অসমীয়াক সহায় নকৰা বাবে তওেঁৰ ওচৰত ক্ষংোভ

উজাৰি গুচি গ'ল। এইখনিতে বজেবৰুৱা আৰু গোস্বামীৰ মাজত বশিয়ে পাৰ্থক্য পৰলিক্ষতি হয়। অসমীয়া চাহাবসকলক বজেবৰুৱাই যদিৰে তীব্ৰ বাক্য-বাণৰে আক্ৰমণ কৰি ব্যংগ কৰছিে; গোস্বামীয়ে সমিান চোকাকৈ ব্যংগ কৰা নাই। হাকমি চাহাবওে তওেঁৰ হাকমিী মজোজটোে অলপ বছেি হোৱা বুলি উপলব্ধি কৰি নজিৰ ভমে ত্যাগ কৰলিে আৰু নদৰামক পুনৰ মাতি অনালে। গতকিে, ইয়াত ব্যংগ আছে যদওি শাণতি নহয়। পাছত নদৰাম ওচৰৰ থানালৈ যায়। থানাত নদৰামক জনালে যে বৰচাহাব দুই এদনিতে ওচৰৰ গাঁৱলৈ আহবি। নদৰামে বৰচাহাবক কথাটোে জনোৱাত বৰচাহাবে পছিদনিাই গাঁওবুঢ়া, মমে্বৰ আদকি লৈ গাঁৱত সভা পাতি বচিাৰ কৰলি। নদৰামক নজিৰ পত্নী ওভোতাই দলিে আৰু ভাটৰিামক ধুবুৰীৰ হাজোতলৈ চালান দয়িাৰ নৰ্দশে দলি। নদৰামৰ কাষলৈ তওেঁৰ পত্নীয়ে ঘূৰি আহবি নবিচিাৰলিে আৰু সইে বাবে বৰচাহাবে তাইকোে হাজোতলৈ পঠোৱাৰ নৰ্দশে জাৰি কৰলি। কন্তিু ঘণৈীয়কেৰ মনৰ ভাব জানবি পাৰি নদৰামৰ মনৰ পৰৰ্বিতন হ'ল। এই পৰৰ্বিতন আকস্মকি যদওি অবাস্তৰ নহয়। যুদ্ধৰ বাবে নদৰামে দাম্পত্য জীৱনৰ বছেভিাগ সময় ঘৰৰ পৰা দূৰতৈ থকাত ঘণৈীয়কেক সংগসুখ দবি পৰা নাছলি। সয়েে নদৰামৰ ঘণৈীয়কে ভাটৰিামলৈ পলাই যায়। গতকিে সইে কথাৰ পৰা অনুমান কৰবি পাৰি যে ঘণৈীয়কেৰ প্ৰতি নদৰামৰ আন্তৰকি প্ৰমে আছলি যদওি ঘণৈীয়কেৰ মনত হয়তোে তনেে প্ৰমে নাছলি। হয়তোে গৰিয়িকেৰ সংগ সুখৰ পৰা বঞ্চতি হৈ পাৰ্থৰি কামনা-বাসনা, বয়-বস্তুৰ সুখ আৰু শাৰীৰকি সম্পৰ্ককে অধকি গুৰুত্ব দি ঘণৈীয়কেে নদৰামক ত্যাগ কৰি অইন পুৰুষলৈ পলাই যায়। গতকিে এইক্ষত্রেত ঘণৈীয়কে যনে পাৰ্থৰি ভোগৰ প্ৰতমিূৰ্তা। তাৰ বপিৰীতে প্ৰকৃত প্ৰমেৰ তাড়নাত নদৰামে ঘণৈীয়কেৰ শান্তৰি বাবে চৰম ত্যাগ কৰবিলৈও প্ৰস্তুত। প্ৰমেৰ এই অভব্যিক্তি এই কথাখনিৰি মাজদেি স্পষ্ট ৰূপত প্ৰতভিাত হছে। দাম্পত্য জীৱনৰ সফলতা আৰু সুখৰ বাবে জোৰকৈ কাৰোবাক পত্নী কৰি ৰাখলিে আচল মানসকি শান্তি পোৱা নাযায়। এই কথা বুজবি পাৰি নদৰামৰ মানসকি পৰৰ্বিতন হ'ল আৰু বৰচাহাবৰ ওচৰলৈ গৈ ভাটৰিামৰ খালাচৰ বাবে প্ৰাৰ্থনা জনাল। বৰচাহাবওে নদৰামৰ মনৰ উদাৰতা আৰু মহানুভৰতাৰ সতেে পৰচিয় হৈ খালাচ কৰি দয়িাৰ প্ৰতশ্রিুতি প্ৰদান কৰলি।

ওপৰৰ আলোচনাৰ পৰা দখো যায় যে শৰ□ চন্দ্ৰ গোস্বামীৰ অন্য বহুতোে গল্পৰ দৰে 'নদৰাম' গল্পতোে প্ৰমেৰইে এক অভব্যিক্তি ফুটি উঠছি। তদুপৰি দাম্পত্য জীৱনত স্বাভাৱকি কামনা-বাসনাৰ পূৰণৰ প্ৰয়োজনীয়তাও আওপকীয়াকৈ ইংগতিৰে দাঙি ধৰা হছে। যুদ্ধৰ বাবে বহু দনি ঘৰৰ পৰা আঁতৰত থকা নদৰামৰ সতেে ঘণৈীয়কেৰ বচ্ছিদেইে যনে আওপকীয়াকৈ পূৰ্বৰ প্ৰমেকি ভাটৰিামলৈ ঘণৈীয়কেক পলাই যোৱাত ইন্ধন যোগাইছলি। অৱশ্যে এই ক্ষত্রেত শাৰীৰকি কামনা- বাসনাতকওৈ আন্তৰকি প্ৰমেৰ অভাৱহেে তওেঁলোকৰ দাম্পত্য জীৱন অসফল কৰছিলি। ববোহকি জীৱনত বাহ্যকি বান্ধোনৰ নষ্ফিলতা ইয়াত প্ৰতফিলতি হছে।

'*নদৰাম*' গল্পটোৰ মূল চৰত্রিটোে হ'ল 'নদৰাম'। গল্পটি মূল চৰত্রিৰ নামৰে নামকৰণ কৰি 'নদৰাম'ৰ অন্তৰৰ মহানুভৰতা দাঙি ধৰবি বচিৰা হছে। গোস্বামীৰ অন্য বহু গল্পৰ তুলনাত এইটোে গল্পত চৰত্রিৰ বকিাশ পৰলিক্ষতি হোৱা দখো যায়। নদৰাম চৰত্রিটোৰ বকিাশৰ ক্ষত্রেত যি মানসকি পৰৰ্বিতনৰ ইংগতি দছি, তাত অন্তদ্বৰ্ন্দ্বৰ প্ৰকাশ ঘটলিে সি আৰু বছেি আকৰ্ষণীয় হৈ পৰলিহেঁতেনে। নদৰামৰ চৰত্রিত প্ৰমে আকলুৰা, পতি-মাতৃৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধা আৰু দায়বদ্ধতা, দশেপ্ৰমে আৰু সনৈকি হচিাপে শৃংখলাৱদ্ধ আৰু আত্মবশ্বিাসযুক্ত ব্যৱহাৰ, আত্মসন্মানবোধ, মানৱীয় দৃষ্টভিংগীৰ প্ৰকাশ ঘটছি।

গল্পটতি অন্য কছিুমান চৰত্িৰৰ উপস্থাপন হছৈে যদওি বকিাশ হ'ৰা নাই। হাকমি চৰত্িৰৰ য'োগদেি অসমীয়া চাহাবৰ উচ্ছাত্মকিাব'োধ আৰু বৰচাহাবৰ য'োগদেি ন্যায় পৰায়ণতা কৰ্তব্যব'োধ আদি দশি ফুটি ওলাইছ।ে তনেদেৰে নদৰামৰ ঘণৈীয়কেৰ চৰত্িৰত প্ৰকৃত প্ৰমেৰ প্ৰকাশ ঘটা দখো নাযায়। কয়িন'ো বয়িাৰ পূৰ্বে ভাটৰিাম আৰু নদৰাম– দুয়'োৰে লগত প্ৰমেৰ সম্পৰ্ক আছলি আৰু বয়িাৰ পাছত নদৰামৰ সতৈে সংসাৰ কৰি পুনৰ ভাটৰিামৰ ওচৰলৈ পলাই য'োৱা কথাট'োৱে তাইৰ আন্তৰকি প্ৰমেৰ অভাৱৰ কথাট'োকে দাঙি ধৰ।ে হয়ত'ো নদৰামৰ সংগ সুখৰ পৰা বঞ্চতিা ঘণৈীয়কেে শাৰীৰকি সুখকে প্ৰাধান্য দি তাকইে প্ৰমে বুলি ধৰি লছৈলি। তদুপৰি এটি অসন্তুষ্ট মনৰ ইংগতি দি ভ'োগ-বলিাস, বয়-বস্তুৰ প্ৰতি নাৰীমনৰ স্বাভাৱকি আকৰ্ষণক'ো ঘণৈীয়কেে তওেঁৰ কাৰ্যৰ য'োগদেি দাঙি ধৰছি।ে এই ক্ষত্রেত নৰ্মিলপ্ৰভা বৰদলৈৰ আধুনকি কবতিা '*দ্ৰ'ৌপদী*'ৰ কথাবস্তুলৈে আমি আঙুলয়িাব পাৰ'োঁ।

১৩.৪.২ চুটগিল্প হচিাপে নদৰাম

'জ'োনাকী' যুগৰ চুটগিল্পসমূহৰ ভতিৰত শৰ□ চন্দ্ৰ গ'োস্বামীৰ '*নদৰাম*' এটি অন্যতম জনপ্ৰয়ি চুটগিল্প। চুটগিল্পৰ বশৈষ্ট্যিব'োৰৰ আধাৰত বশ্লিষেণ কৰি চালওে 'নদৰাম' এটি সফল চুটগিল্প বুলয়িে ক'ব পাৰি। জ'োনাকী যুগৰ সৰহভাগ চুটগিল্পই আছলি কাহনিীমূলক। আনকি বজেবৰুৱা বা শৰ□ চন্দ্ৰ গ'োস্বামীৰ যি দুই-এটা চৰত্িৰ প্ৰধান চুটি গল্প আছ,ে সইেব'োৰ'ো কাহনিীৰ মাধ্যমদেয়িে প্ৰকাশ প'োৱা দখো যায়। বজেবৰুৱাৰ 'পাতমুগী', 'ভদৰী' আদি চুটগিল্পৰ দৰইে গ'োস্বামীৰ 'সুধা', 'তৰা' বা 'নদৰাম'ৰ চাৰত্িৰকি বশৈষ্ট্যি মূলতঃ কাহনিীৰ মাজদেয়িে প্ৰকাশতি হছৈে। 'নদৰাম' এটি চৰত্িৰ প্ৰধান চুটগিল্প। গল্পটে'োৰ নায়ক বা কন্দ্ৰেীয় চৰত্িৰ নদৰামৰ ব্যক্তত্বিৰ সবলতা তথা মানৱীয়তা দাঙি ধৰাই গল্পট'োৰ মুখ্য উদ্দশ্যে। চুটগিল্পৰ নামকৰণ সাধাৰণতে তনিটিা দশিৰ পৰা কৰা হয়– [১] কন্দ্ৰেীয় ভাব, [২] মুখ্য চৰত্িৰৰ নাম আৰু [৩] কথাবস্তুৰ ইংগতি। সইে পনিৰ পৰা গল্পটৰি নামকৰণ মুখ্য চৰত্িৰৰ নামৰেে কৰা দখো গছৈে।

চুটগিল্প এবধি বাস্তৱধৰ্মী সাহত্যি। বাস্তৱ জগতৰ লগত সামঞ্জস্য থকা ঘটনা কল্পনাৰ আশ্ৰয়ত ইয়াত শল্পিসন্মতভাৱে দাঙি ধৰা হয়। অৱশ্যে অলৌককি ঘটনায়ওে চুটগিল্পত স্থান পাব পাৰ,ে কন্তিু উপযুক্ত পৰৰিশে ৰচনাৰে তাক বশ্বিাসয'োগ্য ৰূপত পাঠকৰ আগত দাঙি ধৰবি পাৰবি লাগব।ি গতকি,ে বশ্বিাসয'োগ্য কাহনিী চুটগিল্পৰ এটি অন্যতম বশৈষ্ট্যি। 'নদৰাম' গল্পৰ কথাবস্তু বাস্তৱৰ আধাৰত ৰচতি। বশ্বিযুদ্ধৰ সময়ত সনৈকি হচিাপে যুদ্ধত ব্যস্ত থকা নদৰামৰ ঘণৈীয়কে আনলৈে পলাই য'োৱাত, ঘণৈীয়কেক পুনৰ ওভ'োতাই আনবিলৈে ল'োৱা প্ৰচষ্টোৰ এটি পৰচিতি কথাবস্তুৰ ঘটনাৰে কাহনিীট'োৰ ৰচনা কৰা হছৈে। ল'োকজীৱনত এনকেুৱা ঘটনা অবদিতি নহয়। গল্পৰ পৰণিতৰি য'োগদেি 'নদৰাম' চৰত্িৰটৰি এটি সবল দশি গল্পকাৰে দাঙি ধৰবিলৈে সক্ষম হছৈে।

চুটগিল্পৰ কাহনিী বা চৰত্িৰৰ বকিাশৰ ক্ষত্রেত গল্পকাৰসকলে প্ৰায়ে অৱলম্বন কৰা এটা বাস্তৱসন্মত ক'ৌশল হছৈে দ্বন্দ্বৰ ৰূপায়ণ। দ্বন্দ্বৰ দুই প্ৰকাৰৰ– অন্তদ্বৰ্ন্দ্ব আৰু বহদ্বিৰ্ন্দ্ব। দ্বন্দ্বৰ সহায়ত কাহনিীৰ আৰম্ভণি ঘটাই উ□কণ্ঠা সৃষ্টবিে তাক বকিশতি কৰি পৰণিতৰি পনিে আগবঢ়াই নয়িা হয়। দ্বন্দ্বৰ যমিানে বাস্তৱসন্মত তথা বশ্বিাসয'োগ্য হয়, পাঠকৰ মন সমিানে গল্পৰ কথাবস্তুৰ মাজত স'োমাই যায়। দ্বন্দ্বৰ বা সংঘাতৰ প্ৰয়'োগ– গ'োস্বামীৰ গল্পৰ অন্যতম বশিষেত্ব। এই ক্ষত্রেত হ'োমনে বৰগ'োহাঞৰি মন্তব্য প্ৰণধিানয'োগ্য– ''সাধাৰণভাৱে ক'বলৈ হ'ল,ে গ'োস্বামীৰ

কইৰাটাও শ্ৰষ্ঠে গল্পৰ প্ৰধান বষিয়বস্তু হ'ল দ্বন্দ্ব। ব্যক্তি আৰু অৱস্থাভদে এই দ্বন্দ্বৰ ৰূপ বলেগে বলেগে। কতেয়িাবা হৃদয় বৃত্তি বা প্ৰবৃত্তৰি দ্বন্দ্ব [ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ বুকুত, নদৰাম, তাৰা, সন্ন্যাসনী], কতেয়িাবা সি ব্যক্তি আৰু সমাজৰ মাজত হ'ৱা দ্বন্দ্ব [ঘূনুচা, নৰৈ দাঁততি, পশুপতৰি বয়িা]। 'নদৰাম' গল্পটৰি আৰম্ভণীও এটি বহদ্বিৰ্ন্দ্বৰে হছৈে। গল্পৰ নায়ক নদৰাম সনৈকি হচিাপে যুদ্ধত ব্যস্ত থকা সময়ত ঘণৈীয়কে ওচৰৰ ভাটৰিামলৈ পলাই যায়।

সাধাৰণ দৃষ্টতি আমাৰ সমাজত [পুৰুষতান্ত্ৰকি] ঘণৈীয়কে আনলৈ পলাই গ'লে পুৰুষজনৰ অভমিানত ডাঙৰ আঘাত লাগে। নজিৰ পুৰুষত্বৰ এনে অপমানত আইনী ব্যৱস্থা বা অইন উপায়ৰেে ঘণৈীয়কেক পুনৰ ওভ'োতাই আনবিলৈ প্ৰচষ্টো ল'ো দৃষ্টগি'োচৰ হয়। 'নদৰাম'ৰ মানসকিতাত তনেে ভাবৰ প্ৰতফিলন স্পষ্টকৈ দখো নগ'লওে আওপকীয়াকৈ কন্িতু তাৰ ইংগতি দখো যায়। নদৰামে বৰচাহাবৰ ওচৰত কছৈে–''হুজুৰৰ হুকুমে ৰজাৰ মান ৰাখছি, ম'োৰ'ো মান বচাইছ। এতয়িা নজিে খুচি হৈ এৰি দছি'োঁ। '' অৱশ্যে, এই ক্ষত্ৰেত নদৰামে অইন দহজনৰ দৰে পুৰুষতান্ত্ৰকি মানসকিতাক সমিান ঠাই দয়িা নাই, প্ৰকৃত প্ৰমেৰ বাবইে তওেঁৰ মানসকিতাৰ সলনি হছৈে। সি যি কি নহওক, গল্পটৰি আৰম্ভণি এইদৰে এটি বহদ্বিৰ্ন্দ্বৰে হছৈে। অৱশ্যে নদৰাম চৰত্িৰটে'োত অন্তদ্বন্দ্বৰ্ব প্ৰয়ে'োগৰেে উজ্জ্বল ৰূপত প্ৰকাশ কৰাৰ অধকি সুবধিা থাকলিওে গল্পকাৰে তনেে কৰা দখো নাযায়।

উ□কণ্ঠা বা ঔ□সুকতা সৃষ্টৰিে পাঠকৰ মন পৰণিতলিকৈে বান্ধি ৰাখবি পৰাটে'ো উ□কৃষ্ট চুটগিল্পৰ এটি প্ৰধান বশিষ্ট্য। এইক্ষত্ৰেত গল্পকাৰে সংঘাত সৃষ্টৰিে উ□কণ্ঠা জগাই তে'োলা দখো যায়। 'নদৰাম' গল্পটতি গল্পকাৰে পাঠকৰ মনত উ□কণ্ঠা সৃষ্টি কৰি সামৰণলিৈ বৰ্তাই ৰাখবিলৈ সক্ষম হছৈে। নদৰামৰ ঘণৈীয়কে ভাটৰিামলৈ পলাই য'োৱাত পুনৰ ওভ'োতাই আনবিলৈ নদৰামে ল'োৱা প্ৰচষ্টোৰ মাজত সংঘাত আৰু ঔ□সুক্য– দুয়'োটাই ফুটি উঠছি। গল্পটে'োৰ সামৰণতি ভাটৰিামক ফাটকেৰ পৰা উলয়িাই দবিলৈ আৰু ঘণৈীয়কেক ভাটৰিামৰ লগতে থাকবিলৈ দবিৰ বাবে নদৰামে বৰচাহাবৰ ওচৰত যি প্ৰাৰ্থনা দাঙি ধৰছি, তাৰ য'োগদেি ঔ□সুকতাৰ সামৰণি ঘটছি।

চৰত্িৰপ্ৰধান চুটগিল্পত সাধাৰণতে ঘটনা, খণ্ড-চত্িৰ বা পৰস্থিতিৰি মাজদেি চৰত্িৰটে'োৰ সবলতা, দুৰ্বলতা বা জটলিতা আদি দাঙি ধৰা হয়। সময়ৰ লগে লগে এই কৌশলবে'োৰৰ প্ৰয়ে'োগ বলেগে বলেগে হ'ো দখো যায়। 'নদৰাম' গল্পটৰি ক্ষত্ৰেত আমি অৱশ্যে মনত ৰাখবি লাগবি যে ই অসমীয়া চুটগিল্পৰ প্ৰবস্তুতপিৰ্ববৰ গল্প। গতকিে আজি-কালৰি নচিনা জটলি মনঃস্তাত্ত্বকি বশি্লষেণ বা প্ৰকাশ তাত নাথাকলিওে 'নদৰাম'ৰ ব্যক্তত্বিৰ সৰলতা, মানৱতা, দায়ত্বিবে'োধ, দশেপ্ৰমে, প্ৰকৃত প্ৰমে আদি দশিসমূহ দাঙি ধৰবিলৈ গল্পকাৰে চষ্টো কৰছি। গল্পকাৰে এটি বহদ্বিৰ্ন্দ্বৰে চৰত্িৰক উজ্জ্বল কৰি তুলছি। 'নদৰাম' চৰত্িৰটে'োৰ আভাস থাকলিওে যধিৰণে বকিাশ ঘটে'োৱাৰ সুবধিা আছলি, গল্পকাৰে তনেধেৰণে সুবধিা ল'োৱা দখো নাযায়। ঠকি সইেদৰে অন্যান্য চৰত্িৰবে'োৰৰে'ো কৰেল আভাসহে আছ, বকিাশৰ ক'োনে'ো ব্যৱস্থা গল্পকাৰে নল'ল। হাকমি, বৰচাহাব, নদৰামৰ পত্নি-মাতৃ, ঘণৈীয়কে আৰু ভাটৰিাম– এই চৰত্িৰবে'োৰৰ ইংগতি মাত্ৰ কাহনিীৰ প্ৰয়ে'োজনত গল্পকাৰে দাঙি ধৰছি। গতকিে, বাকীবে'োৰ চৰত্িৰ প্ৰায় অস্পষ্ট হৈ ৰৈ গছৈে বুলি ক'ব পাৰি।

চুটগিল্প শল্পিকলাৰ এটি অন্যতম বশৈষ্ট্য হছে– আৰম্ভণীৰ আকস্মকিতা আৰু সামৰণৰি নাটকীয়তা। সাধুকথাৰ নচিনাকৈ ইয়াত কোনো পাতনি মলো নহয়। ই হঠা□ আৰম্ভ হৈ হঠা□ সমাপ্ত হয়। পাঠকে আশা নকৰাকৈ ইয়াৰ সামৰণি মৰা হয়। ৰবীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰৰ ভাষাত–

নাহি বৰ্ণনার দুটা নাহি ঘটনাবর খনঘটা
নাহি তত্ত্ব নাহি উপদশে,
অন্তবরে অতৃপ্তি বরবে সাঙ্গ কবরি মনে হ'বে
শষে হইয়ে হইলো না শষে। [বৰ্ষযাপন]

গল্পটি শষে হোৱাৰ পাছতো পাঠকৰ মনত শষে নোহোৱা যনে লাগে। এনে অপৰত্যাশতি সামৰণতি পাঠকৰ মনত এটি কৌতূহল ৰৈ যায়। চুটগিল্পৰ সামৰণৰি ব্যঞ্জনাই পাঠকক এক অলৌককি তৃপ্তি প্ৰদান কৰে। 'নদৰাম' চুটগিল্পটৰি আৰম্ভণী আকস্মকিভাৱে ঘটা দখো যায়। যথা– ''১৯১৮ চনৰ অক্টোবৰ মাহৰ নশিা ন-দহ বজাৰ সময়ত আমি কইেজনমানে খোলা-পোৰ্টকিোত বহি 'প্লনেচটে' ধৰছিলিোঁ। '' তনেদেৰে গল্পটৰি সামৰণওি নাটকীয়। নদৰামে বৰচাহাবৰ ওচৰলৈ গৈ যতেয়িা ভাটৰিামক মোকোলাই দবিলৈ প্ৰাৰ্থনা কৰছি – তাৰ মাজদেি চৰত্িৰটৰি এটি উজ্জ্বল দশি পাঠকৰ চকুৰ সন্মুখত ভাঁহি উঠছি। নজিৰ ঘণৈীয়কেক যকিোনো প্ৰকাৰে ওভোতাই আনবিলৈ নদৰামে যমিান চষ্টো কৰছি, সইে নদৰামইে আকৌ ঘণৈীয়কেৰ সুখৰ নমিত্তি পুনৰ ভাটৰিামৰ লগত সংসাৰ কৰবিলৈ ঘণৈীয়কেক যাবলৈ এৰি দছি। ইয়াৰ মাজত চৰত্িৰটৰি মহানুভৱতা তথা প্ৰকৃত প্ৰমেৰ এটি ৰূপ উজ্জ্বল ৰূপত জলিকি উঠছি। চৰত্িৰটোৰ ব্যক্তত্িবৰ এই আভাই পাঠকৰ মন আলোকতি কৰি তোলে। তনেদেৰে গল্পটতি নদৰাম, হাকমি আৰু ৰবচাহাবৰ মাজত যি কথোপকথন দছি সয়িে গল্পটকি নাট্যধৰ্মী গুণ প্ৰদান কৰছি।

বশিষ্ট সমালোচক হাডচনৰ মতে – Singleness of aim আৰু Singleness of effect – এই দুটা চুটগিল্পৰ অন্যতম বশৈষ্ট্যি। 'লক্ষ্যৰ একমুখতিা' আৰু 'প্ৰতীতৰি ঐককনে্দ্ৰকিতা' –নদৰাম চুটগিল্পটতি ফুটি উঠা দখো যায়। 'নদৰাম'ৰ ব্যক্তত্িবৰ মহানুভৱতা দাঙি ধৰাই গল্পটৰি মূল লক্ষ্য। তনেদেৰে গল্পকাৰে প্ৰকৃত প্ৰমেৰ স্বৰূপ আৰু বাহ্যকি অন্তঃসাৰশূন্য বান্ধোন সম্পৰ্কে যি প্ৰতীতি বা ধাৰণা দাঙি ধৰছি- সইে ধাৰণা পাঠকৰ মনত গভীৰভাৱে অনুভূত হয়। এই বশৈষ্ট্যি দুটাই চুটগিল্পৰ বাহুল্য বৰ্জন কৰি অনাৱশ্যক কথা এৰি যোৱাত গল্পকাৰক সচতেন কৰি ৰাখে।

চুটগিল্পৰ আন এটি বশিষেত্ব হছে স্থান, কাল আৰু ঘটনাৰ ঐক্য। অৱশ্যে স্থান আৰু কালৰ ঐক্য অপৰহিাৰ্য নহয়। কন্তিু ঘটনাৰ ঐক্য নোহোৱাকৈ চুটগিল্প হ'ব নোৱাৰে। বভিন্নি সময়ত বলেগে বলেগে স্থানত ঘটনা ঘটলিওে সইে ঘটনাৰ মাজত এক শক্তশিালী যোগসূত্ৰ থাকবি লাগে। 'নদৰাম' গল্পটতি ঘটনাৰ ঐক্য থকা দখো যায়। ফ্ৰান্স, ইজপ্টি, মছোপটমেয়িা আদি ঠাইলৈ যুদ্ধৰ কামত সনৈকি হচিাপে নদৰাম গছে। তনেদেৰে নজিৰ ঠাই গোৱালপাৰালৈ পুনৰ উভতি আহছি। গতকিে, স্থান বা কালৰ ঐক্য নাথাকলিওে কন্তিু ঘটনাৰাজকি এনদেৰে সাঙুৰি গল্পকাৰে যোগসূত্ৰ ৰক্ষা কৰছি যে পাঠকৰ মন কনে্দ্ৰীয় ভাবৰ পৰা অকণমানো আঁতৰি যোৱা নাই। গতকিে, এটা বশিষে মুহূৰ্ত, পৰস্থিতি বা বশিষে ঘটনাৰ ৰূপায়ণ চুটগিল্পত থাকলিওে জীৱনৰ দীৰ্ঘ সময়ৰ ৰূপায়ণো থাকবি পাৰে। কন্তিু এনে ৰূপায়ণ নৰ্ভিৰ কৰে গল্পকাৰৰ প্ৰকাশভংগীৰ ওপৰত। এই দশিৰ পৰা 'নদৰাম' এটি সফল গল্প।

সংক্ষপ্তিতা চুটগিল্পৰ অন্যতম বৈশিষ্ট্য। চুটগিল্প কমিান আয়তনৰ হ'ব লাগে সেয়ে নৰ্দিষ্টকৈ কৈ দবি নোৱাৰি যদওি ই চুটি হোৱাটো বাঞ্ছনীয়। এডগাৰ এলনে পোৰ মতে ই আধা ঘণ্টাৰ পৰা এক-ডৰে ঘণ্টাৰ ভতিৰত পঢ়ি শেষ কৰবি পৰা হ'ব লাগে। তনেদেৰে চমাৰচটে মমৰ মতে, একটো বঠৈকতে পঢ়ি শেষ কৰবি পৰা গল্পই চুটগিল্প। যি কি নহওক, হ্ৰস্বতা ইয়াৰ অন্যতম ঘাই বশৈষ্ট্যি বুলি ক'ব পাৰি। 'নদৰাম' গল্পটৰি আয়তনো যথষ্টে কম। নদৰামৰ জীৱনৰ এটি বশিষে সময়ৰ বা পৰস্থিতিৰি ৰূপায়ণ কৰি চৰত্িৰটৰি ব্যক্তত্িবৰ এটি দশি উজলাই তোলা হছে।

ভাষাৰ ক্ষত্েৰত বাহুল্য বৰ্জন কৰি লখেকে যথষ্টে মতিব্যয়তিা আৰু সংযম ৰক্ষা কৰবি লাগে। সয়ে ভাষাৰ ইংগতিধৰ্মতিা চুটগিল্পৰ এটি অন্যতম বশৈষ্ট্যি। 'নদৰাম' গল্পটতি লখেকে ভাষাৰ ক্ষত্েৰত সংযমতা প্ৰকাশ কৰছি। বৰচাহাবে নদৰামৰ ঘণৌয়কেক ভাটৰিামক এৰি থৈ পুনৰ নদৰামৰ তালৈ আহবিলৈ আদশে দয়িাত নদৰামৰ ঘণৌয়কেৰ মানসকি প্ৰতক্িৰয়িা কনেে হছেলি– তাৰ ইংগতি দুই-এষাৰ কথাৰ যোগদেি দাঙি ধৰি নদৰামৰ মানসকি পৰৰিৰ্তনৰ কাৰণ গল্পকাৰে দাঙি ধৰছি। যথা– ''পাছে, তাই ছোৱালীজনী কান্দি-কাতি বয়িাকুল হছে। কজিানি ভাটৰিামক নাপালে তাই আত্মঘাতী হয়। কছে, বোলে তাইহে ভাটৰিামক এইবোৰ কৰলি, ভাটৰিামৰ কবিা হ'লে তাই নয়িে জীয়াই নথোকে। ''

গতকি, ওপৰৰ আলোচনাৰ পৰা দখো যায়– চুটগিল্প শল্পিৰ ফালৰ পৰা 'নদৰাম' এটি সফল গল্প।

W অগ্রগতি নিৰীক্ষণ

প্রশ্ন নং ৫ : যুদ্ধৰ সময়ত বদিশেত থাকোঁতে নদৰামে নজিৰ পত্নীক ঘূৰাই পাবলৈ কি কৰছিলি আৰু তাৰ সুফল পালনে?

প্রশ্ন নং ৬:'নদৰাম' গল্পটতি মূলতঃ কি ধৰণৰ দ্বন্দ্ব প্ৰকাশ পাইছে?

.....
.....

2 ১৩.৫ অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

- শৰ□ চন্দ্ৰ গোস্বামী একাধাৰে সমাজ সংগঠক, শক্ষিাবদি আৰু সাহত্িযকি হচিাপে অসমীয়া সমাজ ইতহিাসত এখন বশিষ্টি আসনৰ অধকিাৰী। অৱশ্যে সাহত্িযক্ষত্েৰত মূলতঃ এগৰাকী গল্পকাৰ হচিাপে তওেঁ সুপৰচিতি। অধ্যায়টোত গল্পকাৰ শৰ□ চন্দ্ৰ গোস্বামীৰ জীৱন আৰু কৃতি সম্পৰ্কে অৱগত হোৱাৰ লগতে তওেঁৰ গল্পত প্ৰতভিাত প্ৰধান বশৈষ্ট্যিসমূহৰ সতেে পৰচিয় হ'লোঁ।
- শৰ□ চন্দ্ৰ গোস্বামীয়ে ৰচনা কৰা গল্পসমূহৰ ভতিৰত এটি উল্লখেযোগ্য গল্প হ'ল 'নদৰাম'। গল্পটৰি যোগদেি দাম্পত্য জীৱনৰ সফলতা আৰু সুখাবহ পৰণিতৰি বাবে যে নৰ-নাৰীৰ মাজত আন্তৰকি প্ৰমে বা হৃদয়ৰ টান থাকবি লাগে, বাহ্যকি বান্ধোন যে অন্তঃসাৰশূন্য– সইে কথা দাঙি ধৰা হছে। নদৰামে নজিৰ ঘণৌয়কেক ভাটৰিামলৈ যাব দবিলৈ বৰচাহাবৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা কৰাৰ মাজেৰে প্ৰমেৰ ক্ষত্েৰত ত্যাগৰ মহমিা প্ৰকাশ কৰা হছে। মূলতঃ প্ৰমেৰহে । এক অভৰ্িযক্তি গল্পটৰি

মাজৰে প্ৰকাশ হ'ৱালৈ চাই উক্ত দশিটঁ'ৱে গল্পটৰি প্ৰতপিাদ্য বষিয় বুলি ক'ব পাৰা। অধ্যায়টতি গল্পটঁ'ৰ বষিয়ে বহলাই আল'োচনা দাঙি ধৰাৰ লগতে চুটগিল্প হচিাপে কনেে হছেে সইে বষিয়ওে বহলাই আল'োচনা কৰা হ'ল।

১৩.৬ অধিক জানিবলৈ

অসমীয়া গ্ৰন্থ

গগৈ, লীলা (সম্পা.) (২০০২); আধুনকি অসমীয়া সাহত্যিৰ পৰচিয়; বনলতা।

গ'স্বামী, ত্ৰলৈে'ক্যনাথ (২০০৬); আধুনকি গল্প সাহত্যি; বাণী প্ৰকাশ প্ৰাইভটে লমিটিডে।

নওেগ, মহশে্বৰ (২০০০); অসমীয়া সাহত্যিৰ ৰূপৰখো; চন্দ্ৰ প্ৰকাশ।

নওেগ, মহশে্বৰ আৰু অন্যান্য (সম্পা.) (১৯৭৮); অসমীয়া গল্পগুচ্ছ; অসম সাহত্যি সভা।

পাটৰ, ধীৰাজ (সম্পা.) (২০১৫); অসমীয়া সাহত্যিৰ বচিাৰ আৰু বশি্লষেণ; সম্প্ৰীতা।

বৰা, অপূৰ্ব (সম্পা.) (২০১২); অসমীয়া চুটগিল্প ঐতহি্য আৰু বৰ্ত্তন; য'ৰহাট কন্দ্ৰীয় মহাবদি্যালয় প্ৰকাশন ক'ষ।

বৰগ'হাঞি, হ'মনে (সম্পা.) (২০০৪); অসমীয়া গল্প সংকলন (প্ৰথম খণ্ড); অসম প্ৰকাশন পৰষিদ।

বৰা, মহন্দ্ৰ (১৯৮৫); সাহত্যি উপক্ৰমণকিা; ভাৰতী বুক ষ্টল।

বৰুৱা, প্ৰহ্লাদ কুমাৰ (২০০৫); অসমীয়া চুটগিল্পৰ অধ্যয়ন; বনলতা।

ভট্টাচাৰ্য, পৰাগ কুমাৰ (১৯৯৩); গল্পৰ প্ৰসংগ আৰু অসমীয়া গল্প সাহত্যি; চন্দ্ৰ প্ৰকাশ।

শইকীয়া বৰা, লীলাৱতী (সম্পা.) (২০০৩); অসমীয়া চুটগিল্পৰ প্ৰবাহ; গুৱাহাটী বশি্ববদি্যালয়।

শৰ্মা, শলৈনেৰ্জ (সম্পা.) (২০১০); অসমীয়া চুটগিল্পৰ আল'োচনা; চন্দ্ৰ প্ৰকাশ।

শৰ্মা, সত্যন্দ্ৰনাথ (২০০৬); অসমীয়া সাহত্যিৰ সমীক্ষাত্মক ইতবিৃত্ত; স'মাৰ প্ৰকাশ।

ইংৰাজী গ্ৰন্থ

Hudson, W. H. (1983). An Introduction to the Study of Literature. New Delhi: Kalyani Publisers.

১৩.৭ অগ্রগতিৰ খতিয়ান

১ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ : পৰদিৰ্শন গ্ৰন্থখন মৰণ'োত্তৰভাৱে প্ৰকাশতি।

২ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ Hints to Teacher for Class Teaching (1942) আৰু Circulars on Health & Physical Instruction (1938)

৩ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ : শৰ চন্দ্ৰ গ'স্বামীৰ গল্পৰ মূল সুৰ কৰুণ।

৪ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ : পৰদিৱশন গল্প-সংগ্ৰহটকি লঘু গল্পৰ সমাহাৰ বুলি ক'ব পাৰি, এই গল্পসমূহ সমালোচনাত্মক বা ব্যংগধৰ্মী।

৫ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ : যুদ্ধৰ সময়ত বদিশেত থাকোঁতে নদৰামে নজিৰ পত্নীক ঘূৰাই পাবলৈ 'প্লনেচটে'ত অৱৰ্ভাৱ হৈ তওেঁক সহায় কৰবিলৈ ক'বলৈ যত্ন কৰছিলি যদওি সুফল পোৱা নাছলি।

৬ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ : মূলতঃ বহদ্বিৱন্দ্বৰে গল্পটোৰ আৰম্ভ হছে যদওি শষেৰফালে কছিু পৰমিাণে অন্তদ্বিৱন্দ্ব প্ৰকাশ নোপোৱাকৈ থকা নাই।

M ১৩.৮ আৰ্হি প্ৰশ্ন

ক) বস্তুধৰ্মী প্ৰশ্ন

প্ৰশ্ন ১ : তলত দিয়া প্র□□□সমূহৰ উত্তৰ লিখক—

অ) 'নদৰাম' গল্পটি কোন শ্ৰণেীৰ চুটগিল্প?

আ) শৰ□ চন্দ্ৰ গোস্বামীয়ে ঢাকাত কি পঢ়বিলৈ গছেলি?

প্ৰশ্ন ২ শুদ্ধ নে অশুদ্ধ নৰ্িণয় কৰক–

ক) শৰ□ চন্দ্ৰ গোস্বামীৰ গল্পত ব্যংগ কছিু আছে যদওি তাৰ ব্যৱহাৰ সীমতি।

খ) 'নদৰাম' গল্পটোৰ মাজত সংঘাত আৰু ঔ□সুক্য একবোৰইে প্ৰকাশ পোৱা নাই।

গ) নদৰামে বৰচাহাবক ঘণৌয়কেক ফাটকেলৈ পঠয়িাবলৈ প্ৰাৰ্থনা জনাইছলি।

খ) চুটি প্র□□□ (১৫০ শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

প্ৰশ্ন ১ : 'নদৰাম' গল্পটৰি কথাবস্তুৰ এটি আভাস দাঙি ধৰক।

প্ৰশ্ন ২ : 'নদৰাম' গল্পৰ নায়কৰ চৰত্িৰটি বচিাৰ কৰি দখেুৱাওক।

গ) ৰচনাধৰ্মী প্র□□□ (৩০০-৫০০ শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

প্ৰশ্ন ১ : 'জোনাকী' যুগৰ গল্পকাৰ হচিাপে শৰ□ চন্দ্ৰ গোস্বামীৰ গল্পৰ এটি মূল্যাঙ্কন আগ বঢ়াওক।

প্র□□□ ২ : চুটগিল্পৰ মূল বশৈষ্ট্যিসমূহ কি কি? 'নদৰাম' গল্পটতি সইে বশৈষ্ট্যিবোৰ কমিান দূৰ ফুটি উঠছি, উদাহৰণসহ আলোচনা কৰক।

প্র□□□ ৩: লক্ষ্মীনাথ বজেবৰুৱা আৰু শৰ□ চন্দ্ৰ গোস্বামীৰ চুটগিল্পৰ এটি তুলনামূলক আলোচনা দাঙি ধৰক।